

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

ij. De Censurarum Ecclesiasticarum conuenientis, & differentijs inter se.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

Tertio Nonas Iulij, postquam concessit facultatem absol-
vendi ab omnibus ecclesiasticis sententijs, & censuris, sub-
dit se non concedere dispensandi facultatem super aliqua
irregularitate, publica, vel occulta. Hæc igitur sententia in
praxi obseruanda est.

De Censurarum Ecclesiasticarum conue- nientijs, & differentijs inter se. Cap. II.

S Y M M A R I V M.

- 1 *Conuenientia tres censurarum inter se a Dominico Soto po-
sita auctori non placent.*
- 2 *Conuenientia quatuordecim censurarum inter se ex varijs
Doctores colliguntur, & explicantur.*
- 3 *De censurarum inter se differentijs Domini Soti sententia.*
- 4 *Martini Nauarri, & aliorum de censurarum inter se diffe-
rentijs opinio.*
- 5 *Differentia septem de censurarum inter se differentijs, ab
auctore afferuntur, & explicantur.*

Censurarum conuenientia variæ ab authoribus refe-
runtur. Sotus in primis, qui censuras species quin-
que ponit, in 4. d. 2. q. 3. art. 1. prædictis enim tribus, ces-
sationem, vt irregularitatem addidit, tres assignat conue-
nientias.

Prima est, quia omnes sunt censurae ecclesiasticæ pro-
pter delictum, licet irregularitas non nunquam citra deli-
ctum incurratur. Ceterum hæc conuenientia non placet,
quia vt diximus, nec cessatio, nec irregularitas propriè cen-
sura est, sed omnino in propriè.

Secunda est, quod omnes ab eadem causa efficiendi de-
cernantur, nimirum vel ab homine, vel a iure. Sed neque
hæc conuenientia in illius opinione rectè assignatur, quia
irregularitas nunquam ab homine fertur, aut ferri potest,
sed solum a iure, vnde communis omnium sententia est,
irregularitatem non nisi in casibus a iure expressis incur-
ri, cap. is qui in ecclesia, de sent. excom. lib. 6. Panor. in c. di-
lectis nu. 20. de appellat. Nauar. in Manuali c. 27. nu. 194.
& conf. 1. de bigam. nu. 1. & conf. 3. de homicid. num. 7.
& Simon Maiol. lib. 1. de irreg. cap. 2. nu. 2. qui id fufius o-
stendit ex Archid. in c. excommunicatos, r. 1. q. 3. Felin. in c.
ad audientiam, de homicid. in fine, ideo Nicolaus Dionys.
de Perus. in d. c. is qui, de sent. excom. dicere solebat, quod
qui dicit aliquem esse irregularem, debet adducere casum
legis.

Tertia est, quod omnes præexigunt canonicam monito-
nè, quæ etiã non admodum placet, quamuis enim aliquo
modo concedi possit, verum esse quod Pan. in c. pastorali-
s. verum nu. 1. 5. de appellat. & Domin. in cap. solet. de
sent. excom. lib. 6. Nauar. tom. 1. conf. conf. 2. 5. de temp. or-
din. & tom. 2. conf. conf. 3. de cler. excom. ministr. nu. 4. tra-
dunt irregularitatem non cõtrahi nisi adsit contemptus;
quia tamen irregularitas nunquam ab homine ferri potest,
neque propter contumaciam, nõ ita facile apparet quo
modo prærequirat monitionem: Monitio enim propriè re-
qui situr in sententijs hominis, non autem in sententijs iu-
ris, immo propriè in illis requiritur, quæ non nisi propter
contumaciam ferri solent: id quod vel ex ipsa natura mo-
nitionis manifestum est; in tantum enim præmittitur mo-
nitio, in quantum monitus, & non obediens contumax ef-
ficatur.

2 Ab alijs, qui tres tantum censuras propriè dictas ponit
phres colligi, & enumerari solent:

Prima est, Quod omnes sunt veræ & ecclesiasticæ censu-
ræ, c. Quærenti de verb. signif.

Secunda est, Quod quilibet earum debet ferri in scri-
ptis, & cum causa rationabili in eis expressa, c. Medicinalis
de sent. excom. lib. 6.

Tertia est, Quia in his tribus præcedens appellatio tue-
tur appellatorem, eamque censuram annullat; appellatio ve-

ro sequens non item, c. is cui de sent. excom. §. sine lib. 6. c.
pastoralis. §. verum, & ibi fufius Panor. nu. 1. 1. & ad huc
quoniam, de appell. & c. ad reprimendam, de offic. ordinar.
& ibi Panor. num. 8. Circa quam conuenientiam hoc obi-
ter adnotandum est, hanc etiam continere cessationi a di-
uini, hęc enim per subsequentem appellationem non su-
spenditur, vt tradit Panor. in c. dilectis, num. 1. 1. de appell.
Appellatio autem præcedens cessationem etiam annullat
sequentem quãtum ad omnes iuris effectus, si quos habet
Vnde falluntur Panor. in d. c. dilectis, & alij Doctores ibi
& Gonfalus a Villadiego de irregular. ca. de interdicto, ad
finem, qui existimant sententiam interdicti per appellatio-
nem subsequentem suspendi: quorum sententiam, licet Co-
uar. in c. alma mater, de sent. excom. lib. 2. in 2. par. relect.
§. 2. nu. 1. aliqua ratione saluare conetur, mihi tamen falsa
omnino videtur esse, certum que esse, nullam omnino cen-
suram per appellationem subsequentem suspendi, vt expref-
se de omnibus censuris habetur in c. is cui, de sent. excom.
lib. 6. & in speciali de interdicto id docet Alexand. III. in
cap. Ad hæc quoniam, de appellat.

Quarta est, Quod sicut in excommunicatione præcede-
re debet trina monitio cap. Sacro, de sent. excom. ita etiã
& in suspensione, & interdicto c. reprehensibilis, de appella-
lat. & c. statutum, de sent. excom. lib. 6. & Innoc. in c. Ad
hęc quoniam, de appell. & Panorm. in d. c. reprehensibi-
lis, nu. 4. qui duo auctores simul cum Nauar. in Manuali
c. 27. nu. 164. hoc verum esse docent in omnibus tribus cõ-
sulis, & etiam in suspensione quãdo illa fertur propter cõ-
tumaciam, secus si in pœnam delicti, quia tunc frustra fie-
ret monitio, cum oportet eum luere pœnam delicti com-
missi, nam suspensio sepe fit propter delictum, vt in c. tam
litis, de testib. vbi Innoc. III. sine monitione imposuit pe-
nam suspensionis, ergo & alij hoc facere possunt c. in cau-
sis, de sent. & re iudic. Quam doctrinam Panor. confirmat
etiam ex c. Romana. §. Sed nec in specie, de sent. excom.
lib. 6. vbi licet prius dixisset de excommunicatione, suspen-
sione & interdicto, postea tamen dum tractauit de offen-
sis, seu culpis præteritis, vel præsentibus, solum prohibet
excommunicationem ferri sine monitione, quasi secus se-
ferit, (vt ait Panor.) de interdicto, vel suspensione. Circa
hanc autem conuenientiam sciendum est, eam conuenire
etiam cessationi, ad illam enim præmittenda est necessario
admonitio, licet alio modo ac in iuris censuris, vt suo loco
diceretur.

Quinta est, Quod quilibet est nulla, quando fertur ab
homine, qui aliquem excommunicauit contra participan-
tem cum excommunicato a se, non præmissa monitione,
c. statum. & c. statutum, de sent. excom. lib. 6. & de excõ-
municatione id declarat Panor. in c. reprehensibilis nu. 13.
de appellat.

Sexta est, Quod quilibet impedit a Diuinis, excepta il-
la suspensione, quæ non est a Diuinis, vt quæ suspendit a
beneficio, facit cap. pastoralis, §. verum, & ibi Pano. de ap-
pel. iuncto c. is cui, de sent. excom. lib. 6. Quæ etiam conue-
nit cessationi, hæc enim impedit eam a diuinis officijs, cū
per eam hæc officia diuina cessent.

Septima est, Quia absolutio in omni censura fit recepto
iuramento de parendo mandatis ecclesiæ, vt de sententia
excommunicationis habetur in cap. ex tenore, de sent. ex-
commu. & de suspensione, in cap. venerabili tit. eod. & ibi
glo. in verb. Ad cautelam, & Panor. in c. ad hæc quoniam,
num. 3. de appell. Quod præcipuè locum habet in absol-
utionibus publicis, & iudicialibus; in absolutioibus enim
forti interioris hoc non ita frequenter est necessarium, sed
in casibus in iure expressis.

Octaua est, Quod quilibet statum relaxari & absolui
potest ad cautelam, vt de excommunicatione habetur in
cap. per tuas, & de suspensione, in c. venerabili, de sent. ex-
com. id quod locum habet etiam in interdicto, nisi sit in-
terdictum generale, ex c. præfenti, de sent. excom. lib. 6. &
ibi glo. in verb. generaliter, nam specialiter interdicto hoc
non conceditur.

Nona est, Quia sicut excommunicatus si celebrat, incur-
rit irregularitatem, ita etiam & suspensus & interdictus,
vt de excommunicato maiori excommunicatione colligi-
tur ex

tur ex ca. si celebrat, de cler. excom. ministr. & de suspensio id expresse habetur in c. Apostolica, tit. eod. & in ca. cum medicinalis, §. carent, de sent. ex. lib. 6. & de interdicto idem colligitur ex c. is enj. eod. tit. & lib. 6. & Pan. in ca. Ad hæc quoniam, nu. 3. de appell.

Decima est, quod qualibet harum seruanda est a superiore. c. cum ab ecclesiasticum de offic. iud. ord. Immo, & ab ipsomet qui eas sententias tulit, vt post Calderinum in tractat. de eccles. interdicto, memb. 1. tradit Nau. in Manu. c. 27. num. 164.

Vndecima est, quod ligati aliqua prædictarum, nec eligere, nec eligi possunt, vt de excommunicatione maiori colligitur expresse in cap. postulat. c. Romana. §. c. si celebrat. de cler. excom. ministr. & de suspensio idem habetur in cap. cum dilectus, & ibi gl. in verb. a suspensio. de consuetud. & cap. cum inter. i. in fine. de elect. & cap. cum bonæ. & ibi glo. in verb. suspensio, de arat. & qual. ord. c. Apostolica. & ibi gl. in verb. contingit retardari, de excep.

Duodecima est, quod nullus censura aliqua constructus, durante sententia testificari potest, id quod de excommunicatione colligitur ex c. veniens. 2. in fine. iuncta glo. in verb. canonicos, de testib. & habetur in c. decernimus, & ibi glo. in verb. Et testificando, de sent. excom. lib. 6. Panor. in cap. veniens. 2. num. 3. de testib. Oldrad. consil. 278. & idem de alijs censuris tradunt Tabiena verb. interdictum 1. nu. 1. & Stephanus Costa in repet. in c. cum medicinalis nu. 70. de sent. excom. lib. 6. & in d. c. decernimus, num. 4. de sent. excom. lib. 6.

Decima tertia est, quia sicut non debet aliquis absolui ab excommunicatione non citatis partibus, vel etiam iudice, si de eo proponatur querela. c. Romana. §. sententias, de appel. lib. 6. & c. Romana. de sent. excom. lib. 6. ita erit in suspensione, & interdicto & ex dictis locis colligitur.

Decima quarta est, quia speciales filij Sedis Apostolicæ, hoc est, qui specialiter sunt recepti in filios sedis Apostolicæ, non possunt ab ordinarijs locorum ligati aliqua istarum sententiarum, sed solum a Papa, vel eius legato a latere. Et vt plurimum solent hæc tria in priuilegio talium immiseri, vt non possint excommunicari, suspendi, vel interdicti, vt cap. veniens, de verb. sign. lib. 6. vbi id expresse docet Innoc. IV. de excommunicatione & interdicto. & glossa ibi in verb. recepit. & in verb. interdicti, idem de suspensione tradit. Hæc sunt illa, in quibus censura omnes præcipue conueniunt, vt ex Panor. in c. ad hæc quoniam, nu. 3. de appell. Calderino in tract. de eccles. interdicto. memb. 1. Stephano a Cap. repet. in ca. cum medicinalis. de sent. excom. lib. 6. Tabiena verb. interdictum. 1. num. 1. Nauar. in Manual. c. 27. nu. 164. & alijs recentioribus colligitur.

Quoad differentias harum Sotus in 4. d. 22. q. 3. ar. 1. loquendo de omnibus quinque censuris ample acceptis, quatuor assignat differentias.

Quarum Prima est, quod qualibet definitione differt ab altera, ibique definitiones harum omnium ponit, quæ apud eum legi possunt.

Secunda est, quod multæ irregularitates sine vilo peccato incurruntur, reliquæ vero censura, immo & nonnullæ irregularitates propter peccatum imponuntur.

Tertia est, quod illæ, quæ decernuntur propter peccatum, quædam imponuntur solum propter peccatum propriæ personæ, & excommunicatio propter peccatum eius, qui excommunicatur, & suspensio propter peccatum eius, qui suspenditur; Quædam vero etiam propter peccatum alienum; Interdictum enim non sæper fertur propter peccatum eorum, qui sacris interdicuntur, sed propter alienum. Nam in odium illius, qui pertinaciter est obstinatus in excommunicatione, interdicitur Ciuitas, & idem de cessatione dicendum est.

Quarta est, quod excommunicatio suspensio, & irregularitas, non nisi aduersus personam, in pœnam sui delicti, decernuntur, & non contra Communitatem communiter; Interdictum vero, & cessatio contra communitatem contra ciuitatem, & etiam contra integrum regnum ferri possunt.

Alij, vt Nauarrus in Manuali, c. 27. nu. 165. circa censuras tres propriæ dictas, septem enumerat differentias,

Prima est, quod excommunicatio dicta priuat communitate aliorum, quatenus est communitas quædam humana: suspensio propriè & directè priuat vsu potestatis ecclesiasticæ illius, a qua suspendit. Interdictum vero directè priuat Sacramentis, & officijs diuinis; indirectè vero tam suspensio, quam interdictum priuat etiam ijs, quæ necessario consequuntur ad supradicta.

Secunda est, quod excommunicatio nullo modo suspendi potest alia censura possunt suspendi auctoritate iudicis ecclesiastici. Hæc differentia communiter ponitur a Canonistis. Decius tamen in c. ad hæc quoniam, de appell. eam non admittit, eo quod putet etiam excommunicationem suspendi posse auctoritate iudicis, quem Nauarrus ibi sequitur Panor. in d. c. ad hæc quoniam hanc questionem fufius tractat, & docet solum, quod regulariter excommunicatio non suspenditur saltem ab inferiore a Papa, alia vero censura sic. Sed de hac re suo loco dicemus.

Tertia est, quod episcopi, & alij Prælati maiores episcopis non incurrunt suspensionem, nec interdictum iuris, nisi de eis fiat expressa mentio; aut vero excommunicationem incurrunt, etiam si nulla fiat eorum mentio, c. quia periculosum, de sent. excom. lib. 6. & ibi glossa. in verb. De episcopis. Huius autem differentie rationem licet antiqui Doctores non reddant, eam tamen Stephan. Costa in d. c. Quia periculosum, nu. 3. esse putat, & hoc obiter dicam) quia aliquando suspensio, & interdictum profertur propter culpam, & delictum alienum, vt in c. si sententia, de sent. excom. lib. 6. nam vnus aliquando patitur pœnam pro alio, cap. Non est, de spons. & facit c. dilectis, de appel. excommunicatio autem non profertur, nisi propter culpam propriam ex contumacia resultantem: ynde non videbatur conueniens, quod innocentes pro nocentibus punirentur, & in cap. Romana. §. in vniuersitate, de sent. excom. lib. 6. facilius ergo conceditur, Episcopos, & superiores non comprehendere in tali sententia suspensionis, & interdicti, quæ aliquando infligitur ex delicto alieno, quam concedatur in sententia excommunicationis, quæ solet ex propria culpa & contumacia ferri. Licet ergo in generali sententia suspensionis, vel interdicti, non comprehendantur episcopi, nec superiores; in generali tamen sententia excommunicationis lata per canonem veniunt episcopi, etiam si de ipsis non sit habita expressa mentio, quæ ratio non valet in suspensione, cum hæc non nisi ob culpam propriam feratur. ex Nauar. in Manual. cap. 27. num. 151. 153. 159. & tom. 1. conf. conf. 40. num. 6. de temp. ordin. Medina lib. 1. cap. 11. §. 8. Henriquez lib. 13. c. 34. de qua re suo loco latius agemus exactius.

Quarta est, quod vniuersitas non potest excommunicari. cap. Romana. §. in vniuersitatem, de sent. excom. lib. 6. tamen suspendi, & interdici potest, c. si ciuitas, de sent. excom. lib. 6. vbi id habetur de interdicto, & c. Quia sæpe, de elect. lib. 6. vbi idem de suspensione dicitur.

Quinta est, quod excommunicati nullo modo admittuntur ad Diuina, vt habetur in cap. alma mater, de sent. excom. lib. 6. suspensio vero & interdicti in illis festiuitatibus, ibi expressis admittuntur, vt in d. cap. Alma mater, §. festiuitatibus.

Sexta est, quia excommunicatio, & suspensio non feruntur, nisi ob culpam propriam; interdictum tamen etiam ob alienam, vt colligitur ex c. si sententia, de sent. excom. lib. 6.

Septima est, quod excommunicatio nunquam aliter tollitur, quam per aliqua verba absolutiua, suspensio vero & interdictum tolluntur nonnunquam sine vlla absolute, vt cum feratur siue a iure, siue ab homine sic, donec satisfecerit, vel pœnituerit, tunc enim facta satisfactione, vel adueniente conditione, relaxantur ipso facto, & non indigent alia absolute; at vero, quantumcumque excommunicatio feratur ad tempus, semper tamen requiritur absolutio post illud tempus; hoc fufius tradunt glossa in Clem. 1. de Decimis. in verb. Donec. & in cap. 1. de iudic. in verb. Donec. Panor. in c. cum tu. nu. 6. de vsur. & c. Non est vobis, nu. 7. de sponsal. Tab. verb. interdictum. 1. §. 1. in fine & verb.

